

Оскарження по-новому за Законом про публічні закупівлі

У попередньому випуску журналу «Радник в сфері державних закупівель» № 7 (58) на сторінках 20–26 було розглянуто звернення (оскарження) в допорогових закупівлях. Отже, допороги розглянули, тому можна крокувати уперед і розглядати оскарження за Законом України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон).

На відміну від допорогових закупівель, у надпорогах орган оскарження — Антимонопольний комітет України (далі — АМКУ, Антимонопольний комітет, орган оскарження) (пункт 14 частини 1 статті 1 Закону). Антимонопольний комітет як орган оскарження з метою неупередженого та ефективного захисту прав та законних інтересів осіб, пов'язаних з участю у процедурах закупівлі, утворює постійно діючу колегію (колегії) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель. Дана колегія діє у складі трьох державних уповноважених Антимонопольного комітету України.

Які скарги розглядають в Антимонопольному комітеті

Перш ніж звертатись до АМКУ, необхідно чітко розмежувати межі його компетенції. Орган оскарження розглядає лише такі скарги:

за Законом України «Про здійснення державних закупівель»;

за Законом України «Про публічні закупівлі».

Зверніть увагу, що розгляд скарг за допороговими закупівлями не є компетенцією Антимонопольного комітету.

Отже, з нормативною базою ми визначились. Також зверніть увагу, що в АМКУ оскаржуються процедури:

якщо замовник проводить закупівлю відповідно до Закону та за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень, а робіт — 1,5 мільйона гривень;

якщо замовники, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання, проводять закупівлю відповідно до Закону та за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 1 мільйон гривень, а робіт — 5 мільйонів гривень.

Коли та на що можна скаржитись

Оскарження в надпорогових закупівлях регулює стаття 18 Закону. За даною статтею

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/praktika-oskarzhennja/oskarzhennia-po-novomu-za-zakonom-pro-publichni-zakupivli/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

встановлено граничні строки для оскарження, у разі їх порушення відповідно до частини 2 статті 18 Закону скарги автоматично не приймає система електронних закупівель. Також орган оскарження залишає скаргу без розгляду, якщо строки порушено. Нижче детальніше розглянемо встановлені строки в Законі для оскарження.

Предмет оскарження	Граничні строки подання
Скарги, що стосуються тендерної документації та/або прийнятих рішень, дії чи бездіяльності замовника, що відбулися до закінчення строку, встановленого для подання тендерних пропозицій	Можуть подаватися до органу оскарження з моменту оприлюднення оголошення про проведення торгів, але не пізніше ніж за 4 календарні дні до дати, встановленої для подання тендерних пропозицій
Скарги, що стосуються прийнятих рішень, дії чи бездіяльності замовника, які відбулися після оцінки пропозицій учасників	Подаються протягом 10 календарних днів з дня оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір, але до дня укладення договору про закупівлю
Скарги, що стосуються прийнятих рішень, дій чи бездіяльності замовника, які відбулися після розгляду тендерних пропозицій на відповідність технічним вимогам, визначеним у тендерній документації, та визначення відповідності учасників кваліфікаційним критеріям	Подаються протягом 5 календарних днів з дня оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу протоколу розгляду тендерних пропозицій

Що не підлягає оскарженню

Частина 2 статті 18 Закону визначає випадки, щодо яких можуть подаватися/не подаватися скарги, та що не підлягає оскарженню, а саме:

якщо до тендерної документації замовником вносилися зміни після закінчення строку, встановленого для подання тендерних пропозицій в оголошенні про їх проведення, не підлягають оскарженню положення тендерної документації, до яких зміни не вносилися;

якщо до органу оскарження було подано скаргу (скарги) щодо оскарження положень тендерної документації, за результатами якої (яких) органом оскарження було прийнято одне чи кілька рішень по суті, після закінчення строку, встановленого для подання тендерних пропозицій в оголошенні про їх проведення, не підлягають

оскарженню ті положення тендерної документації, щодо яких скаргу (скарги) до закінчення цього строку суб'єктами не було подано;

після закінчення строку, встановленого для подання тендерних пропозицій в оголошенні про їх проведення, скарги можуть подаватися лише щодо змін до тендерної документації, внесених замовником;

скарги щодо укладених договорів про закупівлю розглядаються в судовому порядку.

Вартість подання скарги

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 291 «Про встановлення розміру плати за подання скарги», така плата становитиме:

5 тис. грн, якщо оскаржується закупівля товарів або послуг;

15 тис. грн, якщо оскаржується закупівля робіт.

Увага! Реквізити щодо подання скарги до органу оскарження відрізняються залежно від місцезнаходження (адреси) учасника. Завжди перевіряйте їх актуальність перед оплатою на офіційному веб-порталі АМКУ за посиланням www.amc.gov.ua, зайшовши в розділ «Діяльність у сфері державних/публічних закупівель» (рис. 1) та натиснувши вкладення «Перелік рахунків» (рис. 1).

The screenshot shows the website of the Antimonopoly Committee of Ukraine (AMCU). The URL is www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/123942. The page title is "Діяльність у сфері державних/публічних закупівель". The navigation menu includes "Про АМКУ", "Законодавство", "Конкуренція", "Рішення та розпорядження", "Державна допомога суб'єктам господарювання", and "Діяльність у сфері державних/публічних закупівель". The main content area contains information about the Antimonopoly Committee of Ukraine, its role as an appeal body, and details about the appeal procedure, including the requirement for a fee. A sidebar on the left lists various documents and reports, with "ПЕРЕЛІК РАХУНКІВ" (List of accounts) highlighted.

Рис. 1

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/praktika-oskarzhennia/oskarzhennia-po-novomu-za-zakonom-pro-publichni-zakupivli/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

Як подавати скаргу, яку інформацію вона повинна містити

Радник у сфері публічних закупівель
Все для закупівель на одному порталі

Згідно з частиною 1 статті 18 Закону, скаргу до органу оскарження подає суб'єкт оскарження **у формі електронного документа через електронну систему закупівель**. Після розміщення скарги суб'єктом оскарження в електронній системі закупівель скарга автоматично вноситься до реєстру скарг, формується її реєстраційна картка. Скарга разом з реєстраційною карткою в день розміщення суб'єктом оскарження автоматично оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу. **Отже, саме з дати оприлюднення реєстраційної картки в системі рахують початок оскарження.**

Реєстраційна картка повинна містити таку інформацію:

дата та час подання скарги суб'єктом оскарження в електронній системі закупівель;

номер скарги, присвоєний в електронній системі закупівель під час її подання;

номер оголошення про проведення процедури закупівлі, що оприлюднене на вебпорталі Уповноваженого органу.

Скарга повинна містити таку інформацію:

найменування замовника рішення, дії або бездіяльність якого оскаржують;

ім'я (найменування), місце проживання (місцезнаходження) суб'єкта оскарження;

підстави подання скарги, посилання на порушення процедури закупівлі або прийняті рішення, дії або бездіяльність замовника, фактичні обставини, що це можуть підтверджувати;

обґрунтування наявності порушених прав та охоронюваних законом інтересів з приводу рішення, дії чи бездіяльності замовника, що суперечать законодавству у сфері публічних закупівель і внаслідок яких порушено право чи законні інтереси такої особи;

вимоги суб'єкта оскарження та їх обґрунтування.

До скарги додають документи та матеріали в електронній формі (у тому числі у вигляді При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/praktika-oskarzhennja/oskarzhennia-po-novomu-za-zakonom-pro-publichni-zakupivli/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

pdf формату файла), що підтверджують порушення процедури закупівлі або неправомірність рішень, дій або бездіяльності замовника, та документ про здійснення оплати за подання скарги до органу оскарження.

Відразу після внесення до реєстру скарг скарга із супровідними документами та її реєстраційна картка автоматично надсилаються до органу оскарження та замовникові.

Коли АМКУ залишає скаргу без розгляду або припиняє розгляд

Частиною 3 статті 18 Закону визначено, що орган оскарження у строк, **що не перевищує трьох робочих днів з дня внесення скарги до реєстру скарг**, повинен розмістити в системі електронних закупівель рішення про прийняття скарги до розгляду із зазначенням дати, часу і місця розгляду скарги або обґрунтоване **рішення про залишення скарги без розгляду, або рішення про припинення розгляду скарги**. Система електронних закупівель автоматично оприлюднює прийняті органом оскарження рішення на веб-порталі Уповноваженого органу та розсилає повідомлення суб'єктові оскарження та замовникові.

Згідно з частиною 4 статті 18 Закону, орган оскарження залишає скаргу без розгляду в разі, якщо:

суб'єкт оскарження подає скаргу щодо того самого порушення, у тій самій процедурі закупівлі та з тих самих підстав, що вже були предметом розгляду органу оскарження і щодо яких органом оскарження було прийнято відповідне рішення;

скарга не відповідає вимогам частини першої або другої цієї статті;

суб'єктом оскарження не внесено плату, передбачену частиною першою цієї статті;

замовником відповідно до цього Закону усунуто порушення, зазначені в скарзі.

Згідно з частиною 5 статті 18 Закону, орган оскарження приймає рішення про припинення розгляду скарги в разі, якщо:

обставини, зазначені в абзацах другому – п'ятому частини четвертої цієї статті, установлені органом оскарження після прийняття скарги до розгляду;

скаргу відкликано суб'єктом оскарження;

замовником прийнято рішення про відміну торгів чи визнання їх такими, що не відбулися, відміну переговорної процедури, крім випадку оскарження будьякого з цих рішень.

Відповідно до частини 6 статті 18 Закону датою початку розгляду скарги є дата оприлюднення реєстраційної картки скарги в електронній системі закупівель.

Строк розгляду скарги органом оскарження становить 15 робочих днів з дати початку розгляду скарги.

Хто має право взяти участь у розгляді скарги

Згідно з частиною 6 статті 18 Закону, суб'єкт оскарження, замовник мають право взяти участь у розгляді скарги, у тому числі шляхом застосування телекомунікаційних систем в інтерактивному режимі реального часу. Розгляд скарги є відкритим, усі охочі можуть бути присутніми на розгляді. Особи, присутні на розгляді, можуть використовувати засоби фото-, відео- та звукозапису. Рішення, прийняте органом оскарження, оголошують прилюдно.

Які строки призупиняють у разі прийняття скарги

Деякі замовники вважають, що у зв'язку з тим, що йде процедура оскарження, порушують, наприклад, строки для укладення договору. Щоб розвіяти даний міф, звернемось до норм Закону про публічні закупівлі. Відповідно до частини 7 статті 18 Закону у разі прийняття скарги до розгляду електронна система закупівель **автоматично призупиняє початок електронного аукціону та не оприлюднює договір про закупівлю і звіт про результати проведення процедури закупівлі.**

Замовникові заборонено вчиняти будь-які дії та приймати будь-які рішення щодо закупівлі, у тому числі укладення договору про закупівлю, **крім дій, спрямованих на усунення порушень, зазначених у скарзі.**

У разі усунення замовником порушень, зазначених у скарзі, замовник протягом одного робочого дня з моменту усунення **порушення повинен повідомити про це органі оскарження та розмістити в електронній системі підтвердження.**

У будь-якому разі **укладення договору про закупівлю під час оскарження заборонено.**

Також відповідно до частини 8 статті 18 Закону розгляд скарги зупиняє перебіг строків, установлених частиною другою статті 32, абзацом восьмим частини третьої статті 35 цього Закону. **Тобто строків щодо укладення договору.**

Перебіг цих строків продовжується з дня, наступного за днем прийняття рішення органом оскарження за результатами розгляду скарги, рішення про припинення розгляду скарги або рішення про залишення скарги без розгляду.

Після прийняття рішення органом оскарження за результатами розгляду скарги про відмову в задоволенні скарги рішення про припинення розгляду скарги або рішення про залишення скарги без розгляду електронна система закупівель автоматично, не раніше ніж через два дні з дня розміщення такого рішення в електронній системі закупівель, визначає дату та час проведення електронного аукціону та розсилає повідомлення всім

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/praktika-oskarzhennja/oskarzhennia-po-novomu-za-zakonom-pro-publichni-zakupivli/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

особам, які подали тендерні пропозиції.

Графічно призупинення строків можна відобразити, наприклад, так (рис. 2):

Рис. 2

Які рішення має прийняти орган оскарження

Відповідно до частини 9 статті 18 Закону за результатами розгляду скарги орган оскарження має право:

прийняти рішення про встановлення або відсутність порушень процедури закупівлі (у тому числі порушення порядку оприлюднення або неоприлюднення інформації про закупівлі, передбаченої цим Законом) та про заходи, що повинні бути вжиті для їх усунення;

зокрема зобов'язати замовника повністю або частково скасувати свої рішення; □
надати необхідні документи, роз'яснення;

усунути будь-які дискримінаційні умови (у тому числі ті, що зазначені в технічній специфікації, яка є складовою частиною тендерної документації);

узгодити тендерну документацію з вимогами законодавства;

або за неможливості виправити допущені порушення відмінити процедуру закупівлі.

Також звертаємо увагу, що особливо відрізняє допорогове оскарження від надпорогових процедур саме те, що, згідно з частиною 12 статті 18 Закону, **рішення органу оскарження набирають чинності з дня їх прийняття та є обов'язковими для виконання замовниками, особами, яких вони стосуються.**

Рішення органу оскарження може бути оскаржене суб'єктом оскарження, замовником у судовому порядку протягом 30 днів з дня його оприлюднення в електронній системі закупівель.

Де можна знайти рішення органу оскарження

Радник у сфері публічних закупівель
Все для закупівель на одному порталі

За Законом України «Про здійснення державних закупівель» (ч. 16 ст. 18 Закону):

- веб-портал Уповноваженого органу;
- портал Антимонопольного комітету.

За Законом України «Про публічні закупівлі» (ч. 11 ст. 18 Закону):

- веб-портал Уповноваженого органу.

Отже, за новим Законом тепер рішення органу оскарження не розміщують на сайті Антимонопольного комітету. За бажанням знайти деякі рішення ви можете, скориставшись сайтом prozorro.gov.ua на цьому сайті, перейшовши в розділ «Новини» (рис. 3), а потім — у розділ «Рішення органу оскарження».

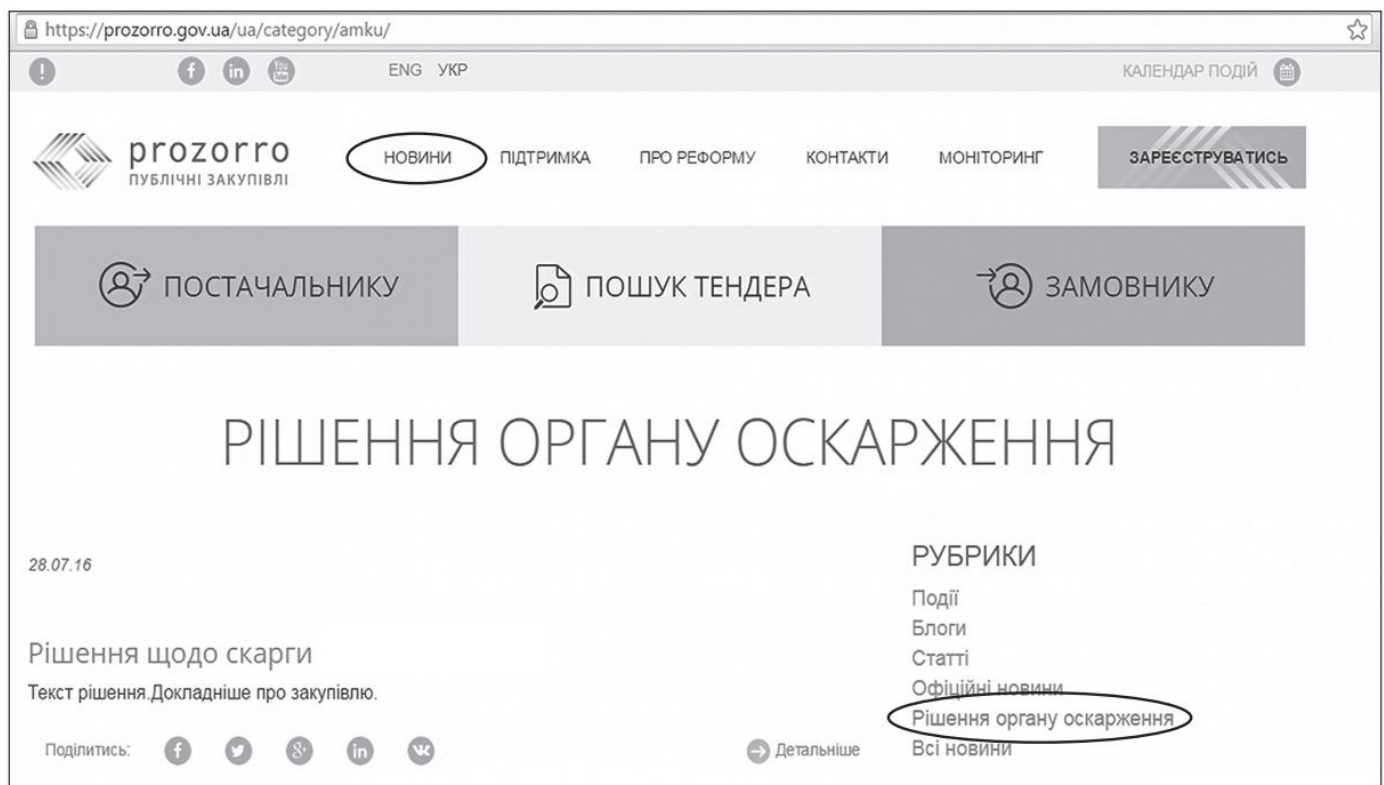

Рис. 3

Найпоширеніші помилки учасників при поданні скарги

Наразі існує велика проблема щодо обізнаності учасників з новим законодавством у сфері публічних закупівель. Світлана Панаїотіді, державний уповноважений Антимонопольного комітету України, під час брифінгу в Українському кризовому медіа-центрі (детальніше — за посиланням — <http://uacrisis.org/ua/45552-prozorro-3>) сказала: «Зараз у нас приблизно 200 скарг, із яких приблизно 160 залишаються без розгляду, тому що вони не оплачені».

Також поширеною проблемою є саме незнання учасниками механізму захисту своїх прав. Є доволі промовистий приклад закупівель у пенітенціарній службі. Даний замовник відхилив усі десять пропозицій та відмінив процедуру закупівлі.

«Скарги учасників тендеру пенітенціарної служби відхиляють через помилки в»

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу Радник у сфері публічних закупівель ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/praktika-oskarzhennja/oskarzhennja-po-novomu-za-zakonom-pro-publichni-zakupivli/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

оскарженні. Вони оскаржують відхилення, при цьому відміну торгів не оскаржують. У даному випадку ми змушені припинити розгляд скарги», — пояснила Агія Загребельська, державний уповноважений Антимонопольного комітету України під час брифінгу в Українському кризовому медіа-центрі (детальніше — за посиланням — <http://uacrisis.org/ua/45552-prozorro-3>). У даній ситуації учасникам необхідно було оскаржувати неправомірне відхилення та відміну процедури закупівлі для того, щоб захистити свої інтереси. Таким чином, приблизно 80 % складають скарги, подані неправильно.

Якщо провести аналіз оскаржень, які подані неправильно учасниками, то серед найбільш поширених помилок можна виділити такі:

відсутня оплата за подання скарги;

подання документів у паперовому вигляді або неповного пакета документів;

порушено строки подання скарги.

Далі в таблиці детальніше розглянуто саме такі приклади рішень органу оскарження, коли залишено скарги без розгляду.

Номер рішення та оголошення	Суть оскарження	Рішення органу оскарження
№ 127 – р/пк-пз від 08.07.2016	Скаржник зазначає про порушення замовником вимог Закону під час проведення процедури закупівлі	Скаргу подано до органу оскарження в паперовому вигляді , не відповідно до вимог ч. 1 ст. 18 Закону. Колегія постановила залишити скаргу без розгляду
№ 120 – р/пк-пз від 08.07.2016. <u>Номер закупівлі в ЦБД</u> <u>UA-2016-06-13-000136-a</u>	Скаржник повідомляє про порушення замовником порядку проведення процедури закупівлі та просить зобов'язати замовника скасувати результати процедури закупівлі	Скарга не відповідає вимогам ч. 1 ст. 18 Закону (а саме відсутній документ про здійснення оплати за подання скарги до органу оскарження). Колегія постановила залишити скаргу без розгляду

<p>№ 91 – р/пк-пз від 02.07.2016. Номер закупівлі в ЦБД UA-2016-05-30-000141-a</p>	<p>Скаржник повідомляє про порушення замовником порядку проведення процедури закупівлі і просить зобов'язати замовника скасувати рішення про акцепт пропозиції та повторно провести процедуру закупівлі</p>	<p>Скаргу подано до органу оскарження в паперовому вигляді, не відповідно до вимог ч. 1 ст. 18 Закону. Колегія постановила залишити скаргу без розгляду</p>
<p>№ 52 – р/пк-пз від 15.06.2016. Номер закупівлі в ЦБД UA-2016-05-16-000413-b</p>	<p>Скаржник повідомляє про порушення замовником порядку проведення процедури закупівлі та просить зобов'язати замовника узгодити тендерну документацію замовника з чинним законодавством про публічні закупівлі</p>	<p>Скаргу подано до органу оскарження в паперовому вигляді, не відповідно до вимог ч. 1 ст. 18 Закону. Колегія постановила залишити скаргу без розгляду</p>
<p>№ 81 – р/пк-пз від 30.06.2016. Номер закупівлі в ЦБД UA-2016-05-16-000413-b</p>	<p>Скаржник повідомляє про порушення замовником порядку проведення процедури закупівлі та просить зобов'язати замовника узгодити тендерну документацію замовника з чинним законодавством про публічні закупівлі</p>	<p>Скарга не відповідає вимогам ч. 1 ст. 18 Закону (а саме відсутній документ про здійснення оплати за подання скарги до органу оскарження). Колегія постановила залишити скаргу без розгляду</p>
<p>№ 52 – р/пк-пз від 24.05.2016. Номер закупівлі в ЦБД UA-2016-04-22-000062-c</p>	<p>Скаржник повідомляє про порушення замовником процедури закупівлі та просить «отменить торги (признать их недействительными)...» (мовою оригіналу)</p>	<p>Скарга не відповідає вимогам ч. 1 ст. 18 Закону (а саме відсутній документ про здійснення оплати за подання скарги до органу оскарження). Колегія постановила залишити скаргу без розгляду</p>

Оскарження за Законом «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони»

Номер рішення та оголошення	Суть оскарження	Рішення органу оскарження
-----------------------------	-----------------	---------------------------

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/praktika-oskarzhennja/oskarzhennia-po-novomu-za-zakonom-pro-publichni-zakupivli/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

<p>№ 196 – р/пк-пз від 21.07.2016. Номер закупівлі в ЦБД UA-2016-06-24-000059-c</p>	<p>Скаржник повідомляє про встановлення замовником дискримінаційних умов в оголошенні про проведення відбору і проекті договору та просить зобов'язати замовника внести зміни в оголошення про проведення відбору учасників за процедурою закупівлі</p>	<p>Скаргу було прийнято до розгляду. За першою частиною скарги замовник самостійно усунув порушення у скарзі. Але орган оскарження звертає увагу, що замовник не повідомив у встановлений Законом строк органів оскарження про усунення порушень. Але колегія припиняє розгляд скарги в цій частині. За другою частиною скаржник не довів та документально не підтвердив, яким чином зазначені умови оголошення та проекту договору порушують норми законодавства та права скаржника, а також не довів неможливості прийняти участь у процедурі закупівлі через встановлені замовником вимоги. У зв'язку із цим у колегії відсутні підстави для задоволення скарги в цій частині. Отже, колегія відмовила в задоволенні скарги</p>
<p>№ 196 – р/пк-пз від 21.07.2016. Номер закупівлі в ЦБД UA-2016-06-16-000497-c</p>	<p>Скаржник повідомляє про встановлення замовником дискримінаційних умов у вимогах до предмета закупівлі та просить прийняти рішення щодо наявності порушення замовником вимог законодавства і, за наявності підстав, вжити заходів для усунення будь-яких дискримінаційних умов, які містяться у вимогах до предмета закупівлі, а також зобов'язати замовника узгодити вимоги до предмета закупівлі із вимогами законодавства</p>	<p>Скаргу було прийнято до розгляду. Але під час розгляду скарги колегією було встановлено, що скарга не відповідає частинам 1 та 3 статті 10 Закону «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони». Зокрема вимогам щодо строків подання скарги. У зв'язку із цим колегія постановила припинити розгляд скарги</p>

Підводячи підсумки, учасникам радимо прискіпливо та серйозно підходити до процесу оскарження та вчитися на чужих помилках, а не на своїх.

А замовникам радимо не встановлювати дискримінаційні вимоги та проводити процедури без порушень законодавства. У наступних випусках журналу ми розглянемо з вами приклади розгляду та прийняття рішень АМКУ на користь учасника (скаржника).